

Daugavpils būvniecības tehnikums

Mācību priekšmets: **Tapešu līmēšana**

Specialitāte: **Apdares darbu tehniķis**

Tapešu veidi, to pielietojums un apraksts

Metodiskā izstrādne

Pedagogs: **Valdis Bogrecs**

IPĪV Dagda
2022

Anotācija

Valdis Bogrecs

Tapešu veidi, to pielietojums un apraksts

Mērķis - apkopot un iepazīstināt audzēkņus ar informāciju par tapešu veidiem, to pielietojumu un aprakstu.

Mērķauditorija: Apdares darbu tehniķis specialitātes audzēkņi.

Metodiskās izstrādes aktualitāte:

- Gluži tāpat kā apgērbs ietērpj cilvēku, radot noteiktu noskaņu un koptēlu, tāpat arī tapetes ietērpj telpu – tapetes spēj radīt interjerā noskaņu. Tapetes ir viens no tiem iekštelpu apdares risinājumiem, kas vienmēr ir aktuāls, jo tām ir vairākas būtiskas priekšrocības – šāda apdares risinājuma izvēle nesaistās ar lieliem finanšu un laika resursiem, turklāt tapešu krāsas, faktūras, kombinēšanas iespējas ir daudzveidīgas.
- Metodiskajā izstrādnē ievietotais materiāls praktiski pielietojams teorētiskajām stundām mācību priekšmetā TAPEŠU LĪMEŠANA. Jaunieši var patstāvīgi apgūt tēmu un papildināt savas zināšanas attālinātajā mācību procesa laikā.

Saturs

1. Tapešu izvēles dažādi faktori.
2. Tapešu veidi.
3. Tapešu marķējums.
4. Kā izvēlēties tapešu modeļus un krāsas?
5. Vislabākās tapetes ikvienai istabai.

Tapešu izvēles dažādi faktori

- virsma, kur tapetes paredzēts līmēt (sienas, griesti),
- telpas lielums,
- telpas apgaismojums,
- virsmas kvalitāte (piemēram, sienu gludums, sienu sausums / mitrums),
- tapešu līmētāja profesionalitāte,
- pieejamie laika un finanšu resursi.
- Tapetes tiek izgatavotas no dažādiem materiāliem – papīra, vinila, dabiskajiem materiāliem, tekstila, akrila, velūra, fīzelīna u.c.

Tapešu veidi

- Papīra tapetes
- Vinila tapetes
- Flizelīna tapetes
- Stikla šķiedras tapetes
- Šķidrās tapetes
- Dabiskās tapetes
- Tekstila tapetes
- Krāsojamās tapetes
- Foto tapetes

Papīra tapetes

- Sastopamas divu veida: simplex (vienslāņa) un duplex (divslāņu) pārklājuma.
- Divslāņu tapetes ir dārgākas nekā vienslāņu izstrādājumi, taču tās ir izturīgākas pret mehāniskiem bojājumiem, līdz ar to trūkumi nav tik jūtami.
- Visbiežāk izgatavo papīra tapetes ar gludu virsmu, bet pieejamas ir arī reljefa.
- Izmanto praktiski visās istabās. Ideāli piemērotas bērnistabām, jo ir ekoloģiskas un nekaitīgas veselībai.
- Sanitārā mezglā un virtuvē lielu temperatūru un augsta mitruma iedarbībā ātri deformējas un atlīmējas. .
- Pieprasījums pēc šīm tapetēm laika gaitā ir samazinājies, jo ir radītas dažādas alternatīvas - tādas tapetes, kas ievērojami mazāk plīst, līmējot neveido „pūslīšus”, izžūstot nesaraujas, neatlīmējas no sienas un neizbalē.

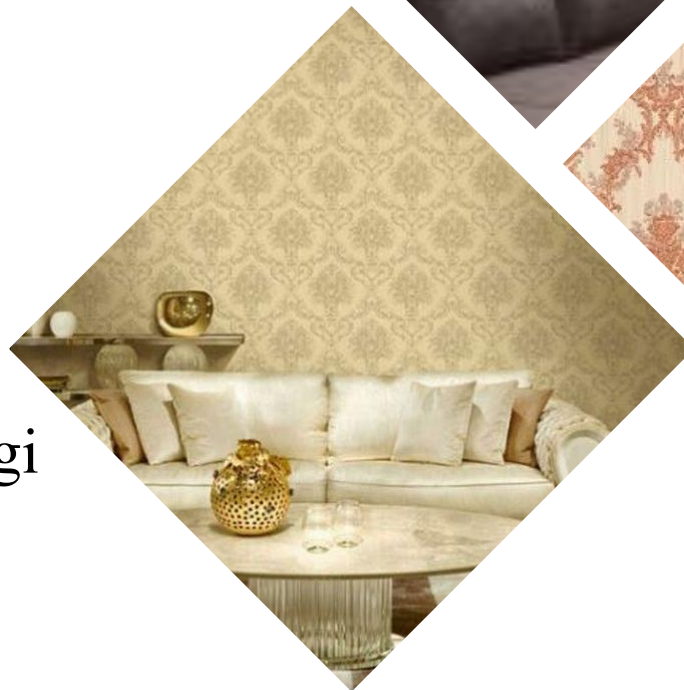
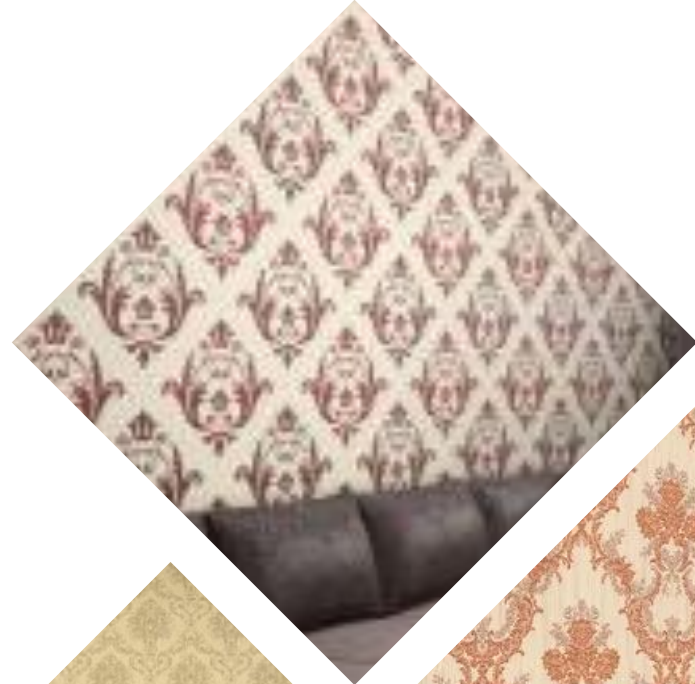

Papīra tapetes

Plusi	Mīnusi
➤ Izplatītākas; ➤ pieejama plaša krāsu un dizaina risinājumu izvēle – motīvi bērnistabām; ➤ lētas; ➤ ekoloģiskas un nekaitīgas veselībai; ➤ viegli līmējamās; ➤ gaisu caurlaidīgas, ļaujot sienām «elpot».	➤ trauslas, plānas un neelastīgas; ➤ baidās no mitruma; ➤ nav ilgmūžīgas (ekspluatācijas laiks līdz 5 gadiem); ➤ absorbē smaržas; ➤ saulē zaudē krāsu; ➤ nepatīk ūdens, tas nozīmē, ka nedrīkst mazgāt. ➤ tās nenoslēps sīkos sienu defektus.

Vinila tapetes

- Daudzu iecienītas, pateicoties pārklājumu daudzveidībai: reljefa, sietspiedes stilā vai gludas.
- Tapetes ar pārklājumu no uzputota vinila.
- To pamatne – flizelīns un papīrs.
- Piešķir istabai ekskluzīvu un svinīgu izskatu. Ļoti krāšņas.
- salīdzinoši viegli līmējamas un nav nesamērīgi dārgas

Vinila tapetes

Plusi	Mīnusi
➤ plašas dekoratīvās īpašības – iespējams imitēt dažādas tekstūras (audumu, papīru, koku, apmetumu u.c.) ➤ var mazgāt, labi jūtas priekšistabās, sanitāros mezglos un virtuvē; ➤ augsta izturība pret UV stariem (praktiski neizbalē); ➤ reljefa vinila tapetes slēpj sienu defektus un nelīdzenumus; ➤ izcilas pretsēnīšu īpašības; ➤ pieejami tapešu paveidi krāsošanai.	➤ Slikta gaisa caurlaidība. ➤ Nav piemērotas guļamistabām un bērnistabām.

Flizelīna tapetes

- Šobrīd tapešu ražošanā visplašāk izmantotais materiāls.
- Daudz izturīgāks nekā klasiskās papīra tapetes.
- Praktiski tas pats papīrs, tikai ar audumu šķiedru ielāsmojumu.
- Pamatne aizpildīta ar flizelīnu un neaustu materiālu. Tām ir liels blīvums.
- Flizelīna tapetes teicami nosedz sienas defektus, tās droši var uzklāt uz koka, ģipškartona, plastmasas, apmetuma un citiem materiāliem.
- Ja flizelīna materiāls ir klāts ar pārklājumu (piemēram, vinila), tad šādas tapetes sauc par “vinila bāzes”. Šajā gadījumā gan tās vairs nav gaisa caurlaidīgas vinila augšējā slāņa dēļ.

Flizelīna tapetes

Plusi	Mīnusi
➤ Vienkārši līmējamās, līmes kārtā netiek uzklāta uz tapetes, bet uz sienām; ➤ izturīgas, nodilumizturīgas, ekoloģiskas; ➤ neveido "burbuļus" un nedeformējas; ➤ gaisa caurlaidīgas – sienas «elpo»; ➤ samirkstot materiāls neuzbriest; ➤ tapešu sloksnes var vienkārši noņemt, tās nesamitrinot. ➤ noslēpj sienas defektus.	➤ ļoti grūti atrast nekaitīgas tapetes, kurām nav vinila slāņa. Ja tādas atradīsies, tad to cena būs daudz lielāka.

Stikla šķiedras tapetes

(tapetes no stikla šķiedrām, stikla auduma tapetes)

- Ideālas tapetes alergiskiem cilvēkiem.
- Izgatavo ar aušanas metodi no stikla pavedieniem, raksturojumu uzlabošanai piesūcina ar speciāliem sastāviem.
- Pieejamas plašā krāsu un rakstu izvēlē
- Tapešu dizains ir ļoti daudzveidīgs, turklāt papildu akcentus iespējams piešķirt ar krāsojumu.

Stikla šķiedras tapetes

Plusi	Mīnusi
➤ ilgs kalpošanas laiks (līdz 30 gadiem); ➤ izturīgas, ekoloģiskas; ➤ maskē sienas defektus; ➤ tapetes nebaidās no putekļiem, ūdens, nedeg; ➤ nepakļaujas pelējumam un sēnītei.	➤ uz sienas izskatās aukstas; ➤ neliela zīmējumu izvēle (rombs, eglīte, pinums, rombiņi).

Šķidrās tapetes (zīda dekoratīvais apmetums)

- Pēc būtības tās ir tapetes, dekoratīvais apmetums, lakas un krāsas pārklājums vienā flakonā.
- Sastāvā var būt celuloze, zīda šķiedras, dabīgas izcelsmes fungicīdi, dekoratīvie elementi (spīdumi, vizla, perlamutrs) un līmes saistviela.
- Kā birstošs pulveris, kuru pirms uzklāšanas uz sienas, atšķaida ar ūdeni.

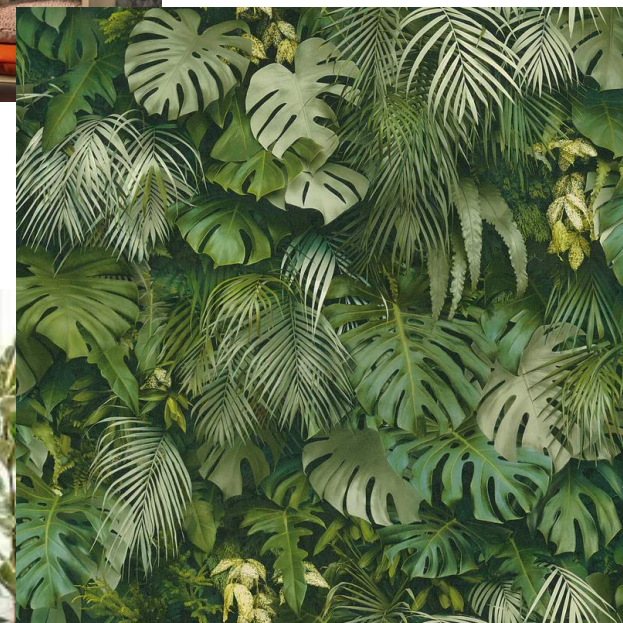

Šķidrās tapetes (zīda dekoratīvais apmetums)

Plusi	Mīnusi
➤ ekoloģiskas; ➤ bezšuvju; ➤ slēpj sienu nelīdzenumu; ➤ izturīgas pret temperatūras svārstībām; ➤ piemīt skaņas un siltumizolācija; ➤ ugunsdrošas (nedeg); ➤ atgrūž putekļus; ➤ estētiskas.	➤ dārgas; ➤ baidās no mitruma; ➤ ilgi žūst (līdz 48 stundām).

Dabiskās tapetes (no dabas materiāliem)

- Dabisko materiālu tapetes ir īpaši piemērotas tiem, kas vēlas izcelt individualitāti interjerā.
- Tiek veidotas no aļģēm, bambusa, salmiem, džuta, niedrēm, sizala, korķa, rīspapīra.
- Tās var tikt apdrukātas, krāsotas, beicētas.
- Tapetes skaisti izskatās ne tikai kā apdare, bet arī kā dekora elements – tās var uzlīmēt tikai uz vienas sienas vai tās daļu.
- Labi saskan ar citiem dabīgiem komponentiem – koka mēbelēm, akmens apdari, mājas ziediem.
- Istabā, kurās uzlīmētas tapetes no dabīgiem materiāliem ir ļoti patīkami uzturēties un īpaši gulēt.

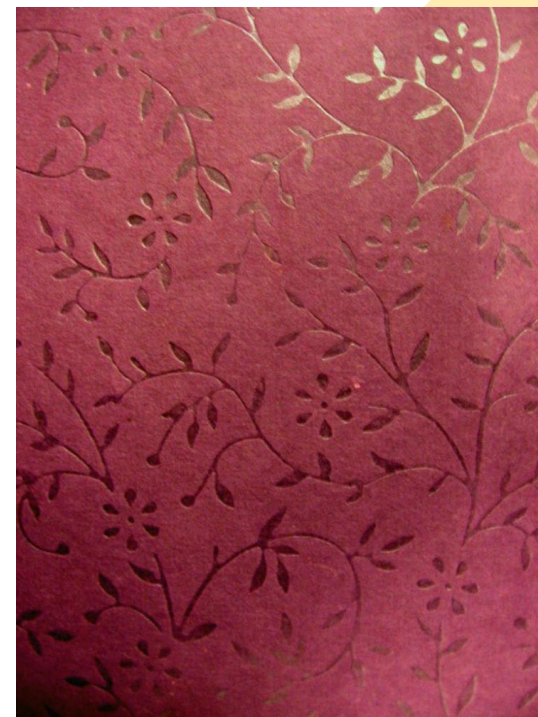

Dabiskās tapetes (no dabas materiāliem)

Plusi	Mīnusi
➤ bezšuvju; ➤ slēpj sienu nelīdzenumu; ➤ piemīt skaņas un siltumizolācija; ➤ ugunsdrošas (nedeg); ➤ atgrūž putekļus; ➤ estētiskas.	➤ dārgas; ➤ nepatīk mitrums (nav piemērotas vannasistabai); ➤ sarežģīti uzlīmēt; ➤ nav vēlams izmantot bērnistabā, kas jaunāki par 5 gadiem.

Tekstila tapetes

- Tradicionāli veido ar žakarda pinumu – gatavs audekls tiek līmēts uz pamata (fīzelīns, papīrs).
- Izgatavošanā tiek izmantota arī laminēšana – tehnoloģija, kas paredz diegu līmēšanu uz pamata, kas vēlāk tiek krāsoti.
- Diegi tiek līmēti ļoti cieši, cits pie cita.
- Tekstila tapetes tiek izgatavotas no lina, kokvilnas, viskozes, zīda u.c.

Tekstila tapetes

Plusi	Mīnusi
➤ ekoloģiskas; ➤ gan vizuāli, gan pēc taustes ļoti pievilcīgas; ➤ šuves jeb savienojuma vietas ir praktiski nemanāmas; ➤ iespējams izveidot (uzspiest) tādus zīmējumus, ko izaust ir ļoti grūti vai pat neiespējami	➤ cenas ir salīdzinoši augstas.

Krāsojamās tapetes

- Krāsošanai izmanto tapetes ar reljefu:
 - ✓ *papīra strukturētas,*
 - ✓ *vinila uz flizelīna pamata (faktūru rada vinils),*
 - ✓ *flizelīna (reljefu sasniedz ar karsto spiedumu),*
 - ✓ *stikla šķiedras tapetes ar dažādu pinuma zīmējumu.*
- Krāso ar krāsām uz ūdens bāzes.

Krāsojamās tapetes

Plusi	Mīnusi
➤ var ātri nomainīt istabas dizainu; ➤ ārkārtīgi izturīgas, tāpēc tās piemērotas līmēšanai arī uz nelīdzenām sienām; ➤ ūdensizturīgas; ➤ maskē sienas defektus un salaidumus; ➤ slāpē troksni; ➤ saglabā istabas siltumu; ➤ var pārkrāsot vairākas reizes.	➤ pirmo reizi krāsojot, krāsa jāuzklāj divos slāņos; ➤ katrs slānis žūst apmēram 12 stundas.

Foto tapetes

- Kopumā fototapetes ir diezgan jauns tapešu veids, kas pievilina tos, kurus interesē izsmalcinātas sienas un tapešu idejas.
- Fototapetes līmē viesistabās, priekšistabās un bērnistabās.
- Pieejamas vinila, flizelīna, auduma un papīra.
- Fototapetes izgatavo vienslāņa un divslāņu, ar gludu vai raupju tekstūru.
- Nopērkami arī izstrādājumi, kas darbojas ar līmplēves principu, tapešu līmēšanai nevajag darboties ar līmi.

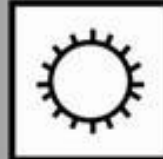
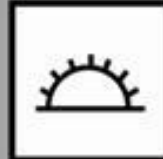
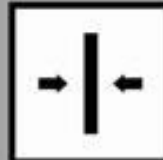
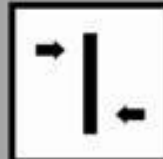
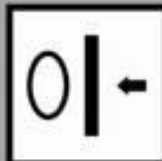

Foto tapetes

Plusi	Mīnusi
➤ vinila un flizelīna var mazgāt; ➤ flizelīna ir stipras un mitrumizturīgas; ➤ ārkārtīgi reālistiski, fotogrāfijai līdzīgi attēli; ➤ attēli jebkuram interjeram.	➤ auduma un papīra fototapetes nedrīkst mazgāt.

Tapetes marķēšana ļauj pareizi izvēlēties materiālu jebkuras telpas ielīmēšanai, pamatojoties uz materiāla tehnoloģiskajām īpašībām

Biežāk izmantotie apzīmējumi uz tapešu ruļļiem

	Tīrāmas. Drikt tīrīt ar mazliet mitru lupatiņu		Līmēt bultiņas virzienā		Labā gaismas noturība		Ar limi jānoklāj tikai siena
	Mazgājamas. Drikt mazgāt ar mitru sūkli		Raksts sakrīt nākošo loksni līmējot otrādi		Pietiekama gaismas noturība		Ar limi jānoklāj tikai tapete
	Stipri mazgājamas. Drikt mazgāt ar pulveri		Noņemot tapetes, nav nepieciešams tās mitrināt		Tiešais zīmējums. Raksts sakrīt taisnā virzienā		Tapetē iestrādāta limes kārtā
	Ļoti stipri mazgājamas. Drikt mazgāt ar suku		Noņemot tapetes, tiek noņemts tikai tās augšējais slānis		Nobīdītais zīmējums. Piemērojams ar norādīto novirzi		Dubultas. Ar reljefu
	Raksta garums / Raksta solis		Zīmējumu nevajag saskaņot ar iepriekšējo loksni				

Tapešu markējums - burtu simboli

Katram tapešu veidam obligāti ir burtu saīsinājums. Šie simboli parādīs, no kāda materiāla ir izgatavots pārklājums. Tas ir nepieciešams, lai izvēlētos pareizo apdares materiālu telpai:

- **A** - tapešu pārklājums uz akrila bāzes;
- **B** - papīrs;
- **BB** - izgatavots no putuplasta vinila, kura raksturīgās atšķirības ir teksturēta virsma un poraina struktūra;
- **RV** - tapetes ar skaidri noteiktu reljefu (no reljefa vinila);
- **VV** - tapetes uz putu vinila bāzes
- **PV** - uz plakana vinila bāzes - blīvs pārklājums ar labām mitruma izturības īpašībām;
- **STL** - izgatavoti no īpašiem stikla pavedieniem. Viņiem ir augsts izturības līmenis, ugunsdrošība, videi draudzīgums, gaisa apmaiņa;
- **STR** - krāsošanai uz papīra vai neausta auduma strukturāla pamata;
- **TKS** - tekstils.

Tapešu izvēle konkrētai telpai atbilstoši esošajiem marķējumiem

- Koridoram un priekšnamam tapetes ar marķējumu: A; B; PV; BB; STL; STR; RV.
- Dzīvojamā istabai tapetes ar marķējumu: A; B; PV; BB; STL; TKS;
- Virtuvē ieteicams izmantot: BB; PV; STL; RV;
- Guļamistabā: A; B; BB; STR; PV; TKS; STL.
- Bērnudārzā: B; BB; STR; STL.
- Uz griestiem: VV; STL;
- Vannas istabai: RV; STL.

Nedzīvojamām telpām.

- Pirmsskolas iestādēm: B; BB; STL; STR.
- Slimnīcās un citās medicīnas iestādēs: STR; STL.
- Skolās un izglītības iestādēs: PV; STR; BB; STL.
- Kafejnīcā: PV; STR; STL; RV.
- Birojiem: BB; STR; PV; STL.

Kā izvēlēties tapešu modeļus un krāsas?

Izvēloties pareizo tapešu modeli un krāsu, ir iespējams palielināt vai samazināt telpu, piešķirt tai mājīgumu, radīt noskaņu, negaidītas optiskās ilūzijas, kas vizuāli maina telpu.

Jebkurā gadījumā svarīgi aspekti ir platība un interjers.

Dizaineri iesaka ņemt vērā dažas būtiskas nianšes:

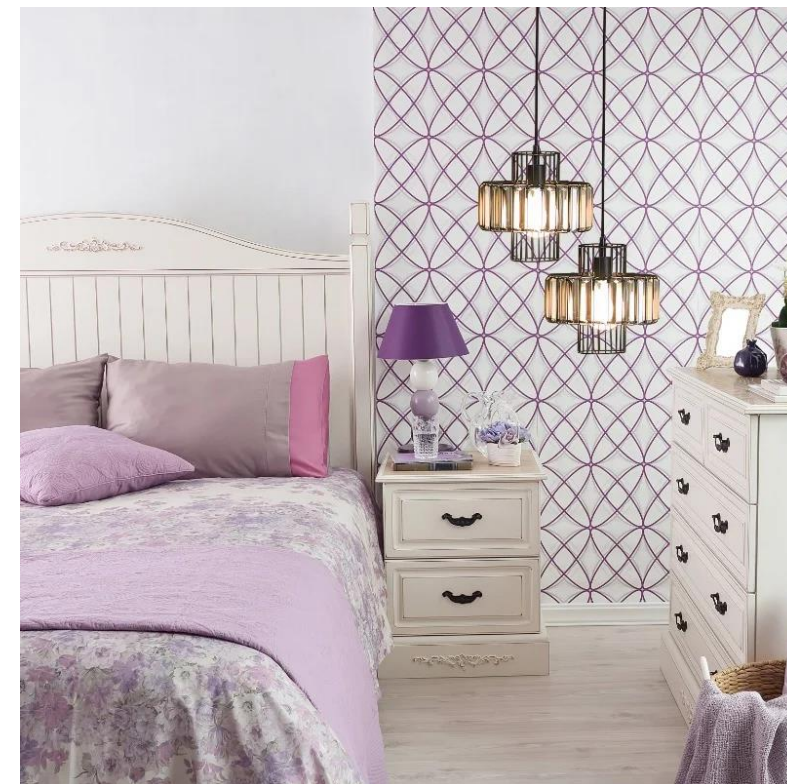
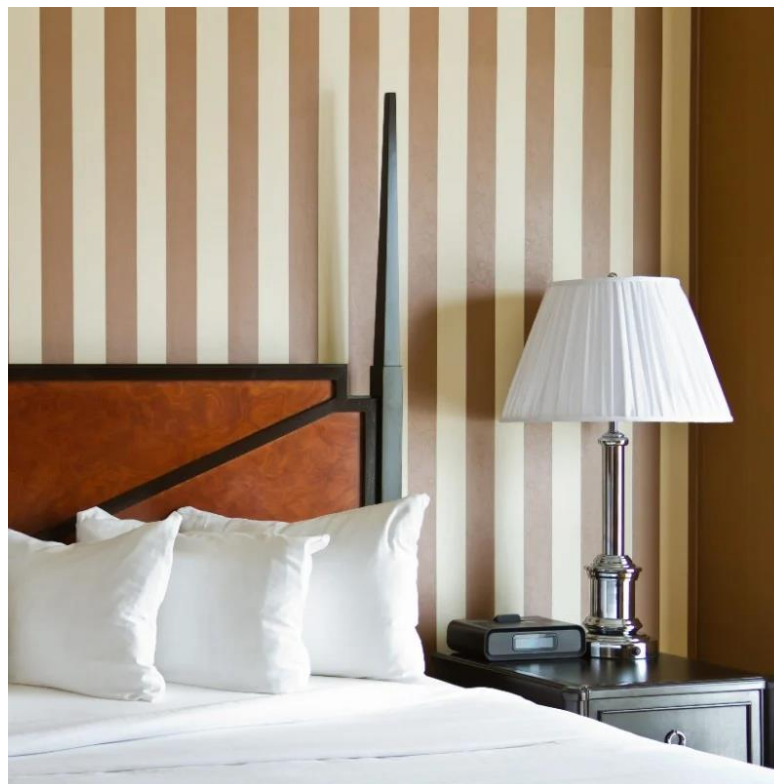
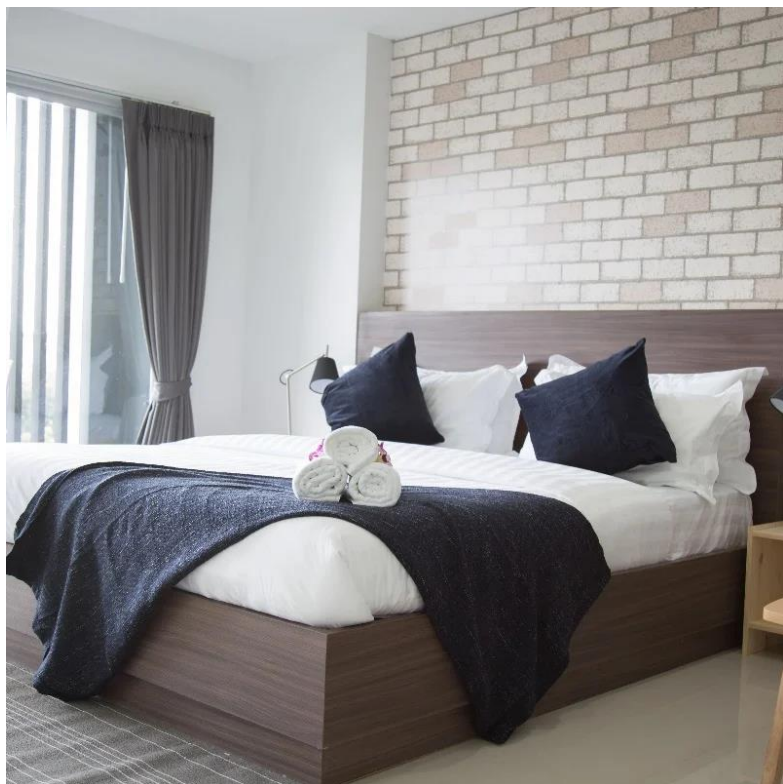
- Spilgtas un piesātinātas krāsas sienu vizuāli pietuvina, bet gaiši un mierīgi toņi – attālina.
- Nelielās telpās intensīvos toņus labāk izmantot vienas sienas apdarei vai kā interjera akcentus.
- Lieli ziedi un spilgti izteikti raksti telpu optiski samazina, bet sīki un nenoteikti – paplašina.

Kā izvēlēties tapešu modeļus un krāsas?

- Vertikālas un šauras svītras griestus vizuāli paaugstina, taču samazina telpas kopējo apjomu, tādēļ nelielā telpā ar zemiem griestiem vēlams līmēt tapetes ar platām vertikālām svītrām – tās paaugstinās griestus, vizuāli nesamazinot istabu.
- Lieli vai dažādu formu krāsu plankumi uz sienām rada ļoti dekoratīvu efektu, bet rada slodzi acīm. Tos ieteicams izmantot tikai vienai sienai.
- Mazākās istabās jādod priekšroka izstrādājumiem ar nelielu un izplūdušu zīmējumu, bet plašākās telpās piemērotāki ir nekontrastējoši fona tapetes ar lielāku zīmējumu.
- Lielas istabas var drosmīgi papildināt ar intensīvu, bet mazas - ar gaišām pastelkrāsām, kas vizuāli nemazina telpu.
- Tumšākā telpā ieteicams izvēlēties izstrādājumus ar reljefu un glancētām detaļām: spīdēt var gan vairākas detaļas, gan visa to pamatne.
- Sīkgraudaina tapešu faktūra labi noslēpj nelielus sienu defektus.

Vislabākās tapetes ikvienai istabai.

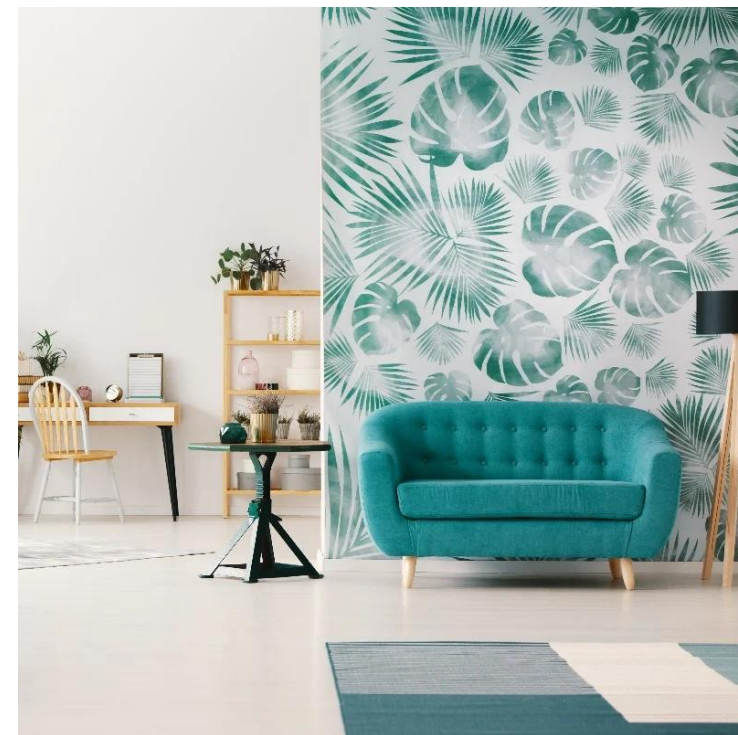
- Tapetes guļamistabai jāizvēlas no gaišas krāsas materiāla.
- *Vissvarīgākais, kas jāņem vērā citās šīs telpas detaļās: ja nav spilgtu detaļu, labāk ir līmēt nedaudz atturīgākas tapetes.*

- **Virtuvē paredzētām tapetēm** vispirms jābūt no materiāla, ko var mazgāt - ja tām nekaitēs ūdens, būs daudz mazāk problēmu to uzturēšanā, tās varēs mazgāt pēc vajadzības.
- Ja istaba savienota ar dzīvojamo istabu, virtuvē jāizmanto tapetes, kuras tiek izmantotas arī viesistabā.

- **Tapetes viesistabai** jāizvēlas īpaši atbildīgi.
- *Šeit iederēsies visas interesantās, ekskluzīvās idejas, piemēram, foto tapetes.*
Tomēr jāpatur prātā, ka īpaši spilgtas krāsas vai uzmanību piesaistošas detaļas var sākt traucēt pēc kāda laika.
- Dekoratīvais akcents telpai noteikti ir nepieciešams, taču vislabāk, ja to izmantojat tikai uz vienas sienas.

- **Tapetēm bērnistabai - pirmkārt, jābūt skaistām un rotaļīgām.**
- **Jāņem vērā, ka bērniem šajā telpā būs jāatpūšas, tāpēc atstājiēt spilgtākus, ļoti krāsainus vai daudzveidīgus risinājumus uz divām vai vienu no sienām.**

Jautājumi, komentāri, pārdomas...

Izmantotā literatūra

- <https://fondeco.ru/lv/marka-raznovidnost-oboev-dlya-sten-vidy-oboev-dlya-sten-kakie-luchshe/>
- <http://www.bdaugava.lv/zinas/noderigi-padomi-veiksmigai-tapesu-izvelei/>
- <https://www.la.lv/no-zida-lidz-polimeriem-un-stiklskiedrai-tapesu-veidi-to-plusi-un-minusi-limesanas-process>
- <https://220.lv/lv/g/ka-izveleties-tapetes>
- <https://emeistars.lv/padomi-tapetes.php>
- <https://www.santa.lv/raksts/majaundarzs/tapetes.-parastas-un-neparastas-27506/>
- <https://m-eng.ru/lv/kanalizacionnye-truby/oboznacheniya-na-oboyah-rasshifrovka-podrobnaya-s-primerami-chto.html>